

Vidzemes rajona tiesas darbības attīstības koncepcija

Saskaņā ar likuma “Par tiesu varu” 33. pantu Vidzemes rajona tiesas darbu organizē un vada tiesas priekšsēdētājs, tostarp, nosaka tiesas darbinieku un tiesas priekšsēdētāja vietnieka amata pienākumus.

Tiesu administrācija ir izsludinājusi pieteikšanos uz Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieka amata vietu - priekšsēdētāja vietnieks, kura pienākumos ietilps sniegt atbalstu tiesas priekšsēdētājam civillietu jautājumos. Piesakoties amatam, apzinos, ka pozitīva atlases iznākuma rezultātā, mana darba slodze pieaugs saistībā ar papildus darba pienākumu veikšanu un mans uzdevums būs sniegt tiesas priekšsēdētājam atbalstu arī jautājumos, kas nav saistīti ar civiltiesību jomu.

Sagatavojot Vidzemes rajona tiesas darbības attīstības koncepciju, ņemu vērā tiesas priekšsēdētāja tiesas darbības attīstības mērķus, uzdevumus un pasākumus to sasniegšanā, kā arī Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktās personu tiesības un Tieslietu padomes stratēģijā 2021.-2025. gadam izvirzītos stratēģijas mērķus.

Koncepcijā sniedzu savu redzējumu par tiesu sistēmas darbību kopumā un Vidzemes rajona tiesas attīstību tādās būtiskās jomās kā stratēģiskā vadība, tiesnešu un darbinieku vadība un administratīvā vadība, uzsverot, ka mans kā tiesas priekšsēdētāja vietnieka uzdevums ir sniegt tiesas priekšsēdētājam atbalstu efektīva un kvalitatīva tiesas darba organizēšanai.

1. Stratēģiskā vadība

Šobrīd Vidzemes rajona tiesas darbība tiek nodrošināta septiņās tiesas ēkās- Valmierā, Alūksnē, Cēsīs, Gulbenē, Limbažos, Madonā un Valkā.

Tiesas pieejamības nodrošināšanai ir svarīgi saglabāt esošās tiesas atrašanās vietas un tiesas vadībai ir uzdevums nodrošināt regulāru komunikāciju ar tiesnešiem un tiesas darbiniekiem.

Viena no tiesas vadības prioritātēm ir nodrošināt tiesas apmeklētājiem vienlīdzīgus apkalpošanas standartus un kvalitatīvus pakalpojumus katrā tiesas atrašanās vietā.

Mērķis – efektīva, ērta, savlaicīga, sabiedrībai saprotama un pieejama tiesu sistēma, vienotas tiesu prakses veicināšana.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, visās tiesas ēkās ir jānodrošina vienots klientu apkalpošanas standarts. Tiesas kanceleju darbiniekiem regulāri jānodrošina informācija par aktuālajām prasībām un noteikumiem, veidojot vienotu izpratni par darba pienākumu izpildi.

Individuāli izvērtējot tiesnešu noslodzi, lietu izskatīšanas termiņus un apjomu, ik gadu ir jāveic lietu sadales plāna izstrāde.

Lai nodrošinātu vienotu tiesu praksi un veicinātu tiesnešu informētību par aktualitātēm judikatūrā, svarīgi ir turpināt attīstīt sadarbību ar Vidzemes apgabaltiesu un Senātu.

Dialoga turpināšana un veicināšana ar prokuratūru, bāriņtiesām, tiesu izpildītājiem un Valsts probācijas dienestu palīdzēs stiprināt sadarbību tiesu prakses un problēmjautājumu apspriešanā.

2. Tiesnešu vadība

Viens no lielākajiem izaicinājumiem tuvāko gadu laikā ne tikai tiesas priekšsēdētājam, bet visai tiesu sistēmai kopumā būs tiesneša amata vakanču aizpildīšana. Vidzemes rajona tiesā atbilstoši Tieslietu padomes 2025.gada 14.marta lēmumam Nr. 20 ir noteiktas 36 tiesnešu amata vietas, pašreiz tiesneša amata pienākumus tiesā pilda 29 tiesneši. Pieci tiesneši ir sasnieguši valstī noteikto pensionēšanās vecumu vai tiem ir tiesības uz izdienas pensiju.

Neskatoties uz salīdzinoši lielo izskatāmo lietu skaitu uz katru tiesnesi, tiesā joprojām tiek nodrošināti vieni no ātrākajiem lietu izskatīšanas termiņiem. Tomēr tiesneši regulāri norāda uz darba apjomu, lielo slodzi, to, ka darba pienākumi tiek veikti ārpus darba laika. Lai atvieglotu tiesnešu darbu, tiesnešu palīgu resursu ietvaros tiesnešiem atbalsts tiek sniegts attālināti piesaistot brīvos tiesnešu palīgus.

Stratēģiskais mērķis - respektējot tiesnešu neatkarību, nodrošināt lietu kvalitatīvu, savlaicīgu izskatīšanu un vienotu tiesu praksi, nodrošināt atbalstu tiesneša efektīvai un kvalitatīvai darba pienākumu izpildei.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi jānodrošina patstāvīga lietu izskatīšanas termiņu uzraudzīšana un izvērtēšana. Individuāla katras situācijas analīze un dialogs ar tiesnesi.

Sadarbībā ar Tiesu administrāciju tiesneši un tiesu darbinieki jāmotivē izmantot darbu atvieglojošus un efektivitāti veicinošus tehnoloģiskos risinājumus, tostarp, organizējot papildu apmācības risinājumu praktiskai un pareizai pielietošanai.

Turpināma tradīcija organizēt tiesas tiesnešu sanāksmes, kurās tiek apspriesta aktuālā tiesu prakse, izmaiņas normatīvajos aktos atbilstoši specializācijai. Uz sanāksmēm aicināmi citu instanču tiesu tiesneši un diskusijās iesaistāmi juridisko profesiju pārstāvji, kuru darbība ir saistīta ar tiesas darbu. Būtiski veidot starpinstitucionālo dialogu starp tiesnešiem un citu tiesu sistēmai piederīgu profesiju pārstāvjiem - tiesu izpildītājiem, prokuratūru, kā arī ar valsts policiju, probācijas dienestu, bāriņtiesām. Izmeklēšanas tiesnešu sekmīgas darbības nodrošināšanai ir organizējamās periodiskas tikšanās ar pirmstiesas izmeklēšanas iestāžu pārstāvjiem vienotas izpratnes, kvalitātes standarta un efektīvākas sadarbības veicināšanai.

Tiesneši, ņemot vērā katra tiesneša iespējas un pamatdarba noslodzi, ir jāmotivē iesaistīties normatīvo aktu izstrādes darba grupās, pašpārvaldē, kā arī akadēmiskajā darbībā. Tāpat uzskatu par nepieciešamu motivēt tiesnešus patstāvīgi iesaistīties ar noslodzi saistīto jautājumu risināšanā.

3. Personāla vadība

Tiesneša darba efektivitāte un kvalitāte ir cieši saistīta ar tiesas darbinieku spēju strādāt komandā, kvalifikāciju, motivāciju un prasmēm. Lai veicinātu tiesas darba efektivitāti kopumā ir būtiski novērtēt tiesas darbinieku prasmes, jāspēj izprast katra darbinieka individuālās iespējas un vajadzības. Darbiniekiem jājūtas uz klausītiem un saprastam, un ne tikai tiesnesim katra sastāva ietvaros jānodrošina pozitīva darba atmosfēra arī saspringtos darba apstākļos, bet tiesas vadībai ir jāuzrauga personāla labbūtība un jānodrošina darbinieki ar iespēju uzlabot prasmes, zināšanas, jāveicina izaugsme, vēlme pilnveidoties.

Mērķis – kvalificēta un efektīva tiesas atbalsta personāla nodrošināšana, darbinieku izaugsmes iespēju veicināšana, mazinot tiesas darbinieku mainīgumu.

Mērķa sasniegšanai nepieciešama vienotas un skaidras darbinieku motivācijas sistēmas izstrāde. Jānodrošina tiesas darbinieku apmācību un profesionālo zināšanu paaugstināšana, kā arī apmācība informācijas tehnoloģiju jomā. Būtiski ir iesaistīt tiesneša palīgus aktuālās tiesu prakses apspriešanā. Organizēt individuālas pārrunas un darbinieku kopsapulces, kurās ir apspriežamas aktualitātes attiecīgās amata kategorijas darbības jomā, identificējamās un apspriežamās problēmsituācijas, piedāvājot risinājumus. Kolektīva saliedētības veicināšanai ir organizējami pasākumi un ārpusdarba aktivitātes.

Potenciāls resurss tiesneša amata vakanto vietu aizpildīšanai ir tiesneša palīgi. Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētājas vadībā 2025. gada pavasarī organizēta Tiesneša palīgu diena, kuras ietvaros tiesneša palīgiem pieredzes apmaiņas nolūkā bija iespēja satikt vienam otru (ņemot vērā, ka tiesa atrodas vairākās dažādās pilsētās izvietotās ēkās), un par pasākuma mērķi tika izvirzīta tiesnešu palīgu profesionālās izaugsmes veicināšana un savstarpējās sadarbības stiprināšana. Līdzīgi pasākumi tiesā ir nepieciešami arī citām amatu kategorijām - tiesas sēžu sekretāriem, tiesas kancelejas darbiniekiem u.c. Ir veicināma tiesnešu iesaiste tiesas darbinieku motivēšanā, kvalifikācijas paaugstināšanā.

Tiesā atbalstāma un turpināma prakse ir iespēja tiesu darbiniekiem tiesas ietvaros pieteikties uz amata vietu iekšējā atlases konkursa ietvaros, kas līdz šim ir veicinājis tiesas darbinieku profesionālās darbības izaugsmi, nodrošinājis darbiniekam iespēju izvēlēties savām kompetencēm atbilstošāko amata vietu tiesas ietvaros. Šāda stratēģija palīdz saglabāt darbiniekiem iespēju kvalificēties citā amatā, nemainot darba vietu.

4. Administratīvā vadība

Tiesas darbs tiek organizēts septiņās tiesu ēkās, kurās kancelejas darbu nodrošina kopumā viena kancelejas vadītāja, septiņi kancelejas vadītāja vietnieki, trīs arhivāri, 13 tiesas sekretāri, divi tulki un divi administratori un 11 konsultanti zemesgrāmatu jautājumos. Tiesas sastāvu darbu tiesā nodrošina 39 tiesneša palīgi un 27 tiesas sēžu sekretāri. Tiesas priekšsēdētājam atbalstu noteiktās tiesību nozarēs sniedz trīs tiesas priekšsēdētāja vietnieces, nodrošinot arī tiesas vadības un organizatoriska rakstura pienākumu izpildi.

Tiesā ir jānodrošina vienots klientu apkalpošanas standarts visās tiesas ēkās – tostarp tas attiecas uz tiesas apmeklētāju apkalpošanu klātienē, gan attālināti, gan arī uz tiesas saņemto un sagatavoto dokumentu vienotu apstrādi.

Atbilstoša tehnoloģiju un informācijas sistēmu izmantošana palīdz nodrošināt informācijas drošību un tiesu darba efektivitāti.

Mērķis administratīvās vadības jomā – racionāla tiesas resursa izmantošana, kvalitatīva un saprotama tiesas darba organizācija, efektīvs lietvedības un tiesvedības process.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi ir svarīga sadarbības veicināšana gan ar Tiesu administrāciju personāla atlases, darbinieku atalgojuma, motivācijas piemaksu u.c. jautājumos, gan ar Tiesu namu aģentūru darba vides un tehniskā nodrošinājuma uzlabošanai.

Tiesas darbinieku un tiesnešu priekšlikumu un ierosinājumu uzklaušīšana, problēmjautājumu risināšana ne tikai palīdz izprast tiesā strādājošo viedokli, nepieciešamības, bet arī palīdz atrast risinājumus lietvedības un tiesvedības procesa efektivizēšanai

Lai nodrošinātu efektīva tiesas darba nepārtrauktību ir svarīgi sniegt atbalstu tiesnešiem
īkgadējā atvaļinājuma plānošanā.

Vidzemes rajona tiesas tiesnese

S.Babre

30.06.2025. Cēsīs

TIESLIETU
PADOME